

УДК 351:340(477)

<https://doi.org/10.62664/cpa.2025.02.23>

Наталія ОНИЩУК,

здобувач вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ORCID ID <http://orcid.org/0009-0001-3580-8339>

(© ОНИЩУК Н., 2025)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

У статті досліджуються актуальні проблеми та перспективи розвитку правової політики України в умовах суспільно-політичної трансформації та воєнного стану. Правова політика розглядається як інструмент забезпечення верховенства права, конституційного порядку та стабільності публічного управління в кризових обставинах. Проаналізовано виклики, що постали перед державою після початку російської агресії 2014 року та її повномасштабного етапу 2022 року, включно з інституційною дезінтеграцією, фрагментацією правотворення, звуженням доступу до правосуддя та проблемами реалізації прав і свобод.

Окреслено пріоритетні напрямки модернізації правової політики, серед яких цифровізація правотворчих і правозастосовних процедур, посилення антикорупційної інфраструктури, реформування судової системи та розвиток децентралізації. Особливої уваги надано узгодженню правової політики України з європейськими стандартами, зокрема практикою ЄСПЛ, рекомендаціями Венеційської комісії та

*вимогами *acquis communautaire*. Наголошено на значенні впровадження принципів належного врядування (*good governance*) як основи демократичної трансформації.*

Сформульовано висновок, що розвиток правової політики України має здійснюватися як комплексний процес, спрямований на поєднання безпекових і демократичних пріоритетів, забезпечення стійкості державних інституцій, утвердження верховенства права та інтеграцію до правового простору Європейського Союзу.

Ключові слова: *правова політика, суспільно-політична трансформація, верховенство права, воєнний стан, *good governance*, європейська інтеграція, антикорупційна інфраструктура, децентралізація.*

Nataliia ONYSHCHUK,

Master's degree student (second-cycle higher education)

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

ORCID ID <http://orcid.org/0009-0001-3580-8339>

(© ONYSHCHUK N., 2025)

CURRENT PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF LEGAL POLICY IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF SOCIO-POLITICAL TRANSFORMATION AND EUROPEAN INTEGRATION

The article examines the current problems and prospects of developing Ukraine's legal policy in the context of socio-political transformation and martial law. Legal policy is considered as a key instrument for ensuring the rule of law, constitutional order, and stability of public governance under crisis conditions. The paper analyzes the challenges faced by the state since the beginning of Russian aggression in 2014 and its full-scale escalation in 2022,

including institutional disintegration, fragmentation of law-making, limited access to justice, and problems of implementing human rights and freedoms.

*The article outlines the priority directions of legal policy modernization, including the digitalization of law-making and law-enforcement procedures, strengthening anti-corruption infrastructure, reforming the judiciary, and developing decentralization. Special attention is paid to aligning Ukraine's legal policy with European standards, in particular the case law of the European Court of Human Rights, the recommendations of the Venice Commission, and the requirements of the *acquis communautaire*. The importance of implementing the principles of good governance as the basis for democratic transformation is emphasized.*

It is concluded that the development of Ukraine's legal policy should be carried out as a comprehensive process aimed at combining security and democratic priorities, ensuring institutional resilience, strengthening the rule of law, and integrating into the legal space of the European Union.

Key words: *legal policy, socio-political transformation, rule of law, martial law, good governance, European integration, anti-corruption infrastructure, decentralization.*

Постановка проблеми. Проблема ефективної правової політики України набуває особливого значення в умовах суспільно-політичної трансформації та воєнного стану. Військова агресія російської федерації проти України актуалізувала питання правового забезпечення безпеки, збереження державного суверенітету, захисту прав людини й основоположних свобод. У цих умовах правова політика держави постає не лише як інструмент регулятивного впливу, але й як засіб консолідації суспільства, формування стійкості інституцій та легітимності публічної влади.

Трансформаційний характер сучасних процесів зумовлює перегляд традиційних механізмів правотворення та правозастосування. Правова політика має відповідати новим викликам, серед яких — інтеграція міжнародно-правових стандартів у національну систему, гармонізація законодавства з *acquis communautaire* Європейського Союзу, а також забезпечення належного врядування у кризових умовах. Особливої уваги набуває питання адаптації національної правової системи до стандартів верховенства права, прозорості, підзвітності та ефективності, визначених європейськими інституціями.

Водночас, правова політика України стикається з низкою системних проблем: асиметричністю інституційної взаємодії між державою та громадянським суспільством, фрагментарністю імплементації європейських правових стандартів, недостатнім рівнем довіри до інституцій правосуддя, а також викликами правового забезпечення функціонування демократичних інститутів у воєнний час. У цьому контексті постає потреба в комплексному науковому осмисленні сучасних проблем і перспектив правової політики як важливого інструмента модернізації української державності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правової політики та її розвитку в умовах суспільно-політичних трансформацій посідає провідне місце у фокусі як українських, так і зарубіжних дослідників, оскільки правова політика постає не лише «сукупністю правових рішень», а стратегічним інструментом державного управління: вона задає нормативні пріоритети, визначає логіку правотворення, впливає на якість інституцій і формує межі легітимності для реформ. У сучасних умовах її значення посилюється через одночасний тиск кількох чинників — інституційної модернізації, зміни суспільних очікувань, євроінтеграційних зобов'язань та воєнних викликів, що вимагають швидких рішень без втрати стандартів верховенства права.

У наукових розвідках окремі аспекти формування правової системи та правової наступності ґрунтовно розкрито в працях Л. Авраменко [1], яка акцентує увагу на потребі чіткого теоретико-правового розмежування правової наступності від суміжних категорій, оскільки некоректність понятійного апарату призводить до помилок у нормотворчій і правозастосовній практиці. Важливим у цьому контексті є й сучасний аналіз К. Браженка [2], який визначає ключові риси правової системи України крізь призму теоретико-правових підходів й окреслює напрямки її еволюції в умовах постіндустріального суспільства, де право дедалі більше пов'язане з регулюванням складних соціальних процесів, технологічних змін і нових форм публічної взаємодії. Доробок К. Бугайчука [3], присвячений публічному адмініструванню в органах Національної поліції України, розширює аналіз правової політики до сектору безпеки, демонструючи, що розвиток правових механізмів тут має безпосередню залежність від інституційної спроможності, процедурної дисципліни та якості управлінських рішень.

Сутнісні характеристики правової політики як категорії публічного управління віддзеркалено в працях Ю. Ващука [4], де правова політика постає інструментом оптимізації державного управління через упорядкування нормативного масиву, узгодження цілей держави з правовими засобами та забезпечення прогнозованості регуляторних рішень. У євроінтеграційному вимірі значущим є доробок Ю. Гарячої [5], яка аргументує потребу системної адаптації національного законодавства до *acquis communautaire* як стратегічного чинника оновлення правової політики. Водночас В. Гриценко [6] досліджує євроінтеграційний вектор розвитку адміністративного права, зосереджуючи увагу на правових інструментах гармонізації та механізмах наближення до стандартів ЄС, що є принциповим для формування модерної моделі «сервісної» та підзвітної держави.

Вагомі пояснювальні можливості для осмислення сучасних процесів забезпечують дослідження М. Малетича [7], де аналізується вплив реформи державного управління на місцеве самоврядування, а також роботи І. Терлюка [8], який простежує спадковість державотворчих традицій у періодизації історії держави і права України. Такі підходи дозволяють розглядати правову політику не лише як набір поточних регуляторних заходів, а і як тривалий історико-інституційний процес, у якому новації мають узгоджуватися з традиціями правової культури та з логікою розвитку державності.

На прикладному рівні особливого значення набувають дослідження, присвячені судовій та антикорупційній реформам, ролі громадянського суспільства у формуванні правових рішень [9], а також аналізу інституційного потенціалу громадських рад і правозахисних організацій, зокрема Української Гельсінської спілки з прав людини та Центру громадянських свобод. У цьому сегменті правова політика постає як простір взаємодії держави і суспільства, де легітимність реформ значною мірою залежить від прозорості процедур, підзвітності органів влади, участі зацікавлених сторін та наявності ефективних механізмів громадського контролю.

Отже, сучасний науковий дискурс підтверджує, що розвиток правової політики України є комплексною й багатовимірною проблемою, яка охоплює історико-правові, інституційні, аксіологічні, управлінські та євроінтеграційні виміри. Водночас, у наявній літературі все ще недостатньо опрацьованими залишаються, по-перше, питання ефективності реалізації правової політики в умовах воєнного стану — зокрема, як забезпечувати баланс між швидкістю державного реагування та гарантіями прав і свобод; по-друге, механізми узгодження національної правової політики зі стандартами верховенства права ЄС не лише на рівні формального наближення норм, а на рівні їх інституційного виконання; по-

третє, проблема вимірювання результативності правової політики через показники якості правозастосування, довіри, правової визначеності та стійкості інституцій. Саме ці прогалини формують перспективні напрямки дальших досліджень і водночас мають безпосереднє прикладне значення для модернізації державного управління України.

Метою статті є з'ясування актуальних проблем та визначення перспектив розвитку правової політики України в умовах суспільно-політичної трансформації, воєнного стану та європейської інтеграції.

Сформульована мета зумовлює потребу вирішення низки конкретних завдань, а саме:

з'ясувати проблеми ефективності правової політики в умовах суспільно-політичних трансформацій і воєнного стану;

узагальнити євроінтеграційні орієнтири та стандарти верховенства права як засадничі чинники модернізації правової політики;

запропонувати напрямки вдосконалення правової політики України з урахуванням інституційного розвитку та зростання громадянської активності.

Виклад основного матеріалу. Воєнні події останнього десятиліття суттєво вплинули на формування й реалізацію правової політики України. Початок російської агресії 2014 року, що розпочався з незаконної анексії Криму та збройного конфлікту на сході держави, започаткував процес глибокої трансформації системи публічної влади й правового регулювання. Саме тоді правова політика вперше зіткнулася з потребою адаптації до умов обмеження державного суверенітету, територіальної цілісності та зростання викликів у сфері безпеки. З 2014 року в Україні поступово вибудовувалися механізми кризового правового реагування: ухвалювалися закони про мобілізацію, зміцнення обороноздатності, розширювалися повноваження силових структур.

Кульмінацією цих процесів стало повномасштабне вторгнення російської федерації 2022 року, що поставило перед правовою системою України безпрецедентні виклики. Воєнний стан, запроваджений на всій території держави, радикально змінив умови реалізації правової політики, перетворивши її на інструмент виживання та стабілізації суспільно-політичного ладу. Якщо у 2014–2021 роках ішлося переважно про локальні обмеження та часткову перебудову правових механізмів, то після 24 лютого 2022 року правова політика фактично перейшла в режим повної мобілізації, що охоплює всі рівні публічної влади та всі сфери правового регулювання.

Умови воєнного стану зумовлюють радикальну трансформацію засад реалізації правової політики як цілісної системи нормотворчих, правозастосовних і контрольно-наглядових механізмів, що забезпечують функціонування правової держави. Правова політика, як визначає О. Минькович-Слободяник [10], постає системним вираженням цінностей держави та суспільства, а її криза чи зміна свідчить про глибші трансформаційні процеси. Війна породжує фундаментальні виклики, що охоплюють сфери державного суверенітету, публічного адміністрування, судочинства, конституційного контролю та захисту прав людини.

Конституційно-правові основи воєнного режиму визначено статтею 64 Конституції України, де передбачено можливість обмеження окремих прав і свобод, крім тих, що є невідчужуваними та гарантованими міжнародними договорами. На розвиток цього положення Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [11] закріплює перелік заходів, спрямованих на захист безпеки держави. Водночас, застосування обмежувальних механізмів має узгоджуватися з принципом пропорційності, закріпленим у практиці ЄСПЛ, відповідно до якого будь-яке обмеження повинно бути потрібним у демократичному суспільстві й співмірним меті. Недотримання цього принципу, як зауважує

Н. Харченко [12], призводить до делегітимації правової політики та посилення правового нігілізму.

Суттєвим викликом стає інституційна дезінтеграція, що проявляється у втраті можливості стабільного функціонування органів влади на тимчасово окупованих чи прифронтових територіях. Держава була змушена запроваджувати військові адміністрації та тимчасові органи управління, що створило прецедент варіативності в правозастосуванні. Відсутність єдиного нормативного підґрунтя породила феномен *«правової фрагментації»*, коли різні території фактично регулюються відмінними правовими процедурами, що суперечить принципу юридичної визначеності, визначеному статтею 8 Конституції України та практикою Конституційного Суду України [13].

В особливо складних умовах опинилася судова влада. Частину судів евакуйовано, інші працюють дистанційно з використанням цифрових технологій, проте законодавче забезпечення електронного судочинства досі має прогалини. Закон «Про правотворчу діяльність» [14] закріпив обов'язок правової експертизи нормативних актів, але у воєнних умовах цей інструмент часто ігнорується, що знижує якість правотворення та породжує правові колізії.

Модернізація правової політики у воєнний і повоєнний періоди, вважаємо, є однією із передумов відновлення ефективності держави та формування нової моделі суспільної довіри. Перспективи розвитку правової системи визначаються не лише потребою подолання наслідків війни, але й орієнтацією на європейські стандарти верховенства права, прозорості та підзвітності влади. У підсумку можна сказати, що модернізація є інструментом переходу від кризового управління до стабільного правопорядку.

Цифровізація правотворчих і правозастосовних процедур, на наш погляд, є ще одним із провідних напрямків майбутньої політики.

Використання електронних реєстрів, цифрових сервісів та системи «Дія» дозволяє забезпечити доступність і прозорість публічних послуг. Проте залишається виклик цифрової нерівності, що ускладнює повний доступ усіх громадян до державних сервісів. У результаті важливо передбачити баланс між цифровими та традиційними формами взаємодії держави і суспільства.

Не менш значущим напрямком є вдосконалення антикорупційної інфраструктури. Перспективним виглядає зміцнення незалежності спеціалізованих органів та розширення практики прозорих конкурсних процедур. Уважаємо, що саме від ефективності антикорупційної системи залежить дальша інтеграція України до європейського правового простору, оскільки боротьба з корупцією залишається визначальним критерієм міжнародної довіри.

Реформа судової влади, без сумніву, становить ще один стратегічний напрямок модернізації. Є очевидним, що довіра суспільства до судів залежить від прозорості відбору кадрів, справедливості судових рішень та реальної незалежності суддів. У перспективі модернізація судової системи має забезпечити створення умов, коли суд стане основним гарантом захисту прав людини й ефективним арбітром у відносинах між громадянином і державою.

Децентралізація та зміцнення інституційної спроможності громад, на наш погляд, також заслуговують на пріоритетну увагу. Саме громади у воєнний період довели здатність оперативно забезпечувати базові потреби населення, зберігати соціальну стабільність і підтримувати державну владу на місцях. У цьому аспекті варто взяти до уваги, що майбутня модернізація має інтегрувати економічні та безпекові аспекти децентралізації, роблячи її фундаментом національної стійкості.

Європейська інтеграція вважається системоутворювальним чинником модернізації правової політики України. Узгодження з *acquis*

communautaire, закріплене в Угоді про асоціацію [15], визначає стратегічні орієнтири у сферах верховенства права, боротьби з корупцією, гарантування незалежності судової влади та забезпечення захисту прав людини. Є очевидним, що саме європейський правопорядок задає рамки, у межах яких формується оновлена українська правова система.

Особливого значення набуває виконання рішень Європейського суду з прав людини. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики ЄСПЛ» [16] формально закріплює обов'язок держави враховувати прецеденти Страсбурзького суду, однак на практиці їх реалізація залишається фрагментарною. У результаті виникає розрив між деклараціями й фактичним станом, що викликає сумнів у послідовності правової політики. Уважаємо, що системне впровадження рішень ЄСПЛ є критерієм зрілості правової системи та здатності держави інтегруватися в європейський правовий простір.

Вагомим напрямком удосконалення правової політики є забезпечення реальної інституційної незалежності Конституційного Суду України як ключового елемента конституційного контролю та стабілізатора системи стримувань і противаг. Венеційська комісія [17] у своїх висновках послідовно наголошує, що легітимність КСУ безпосередньо залежить від прозорого й професійного добору суддів, зрозумілих критеріїв оцінювання доброчесності та компетентності, а також від недопущення будь-яких форм політичного впливу на суддів під час ухвалення рішень. У ширшому вимірі ці вимоги кореспондують із європейськими стандартами належного врядування (good governance), де визначальними є відкритість процедур, участь зацікавлених сторін, підзвітність, ефективність і узгодженість дій державних інституцій. Саме тому модернізація конституційного контролю — це не вузькоорганізаційне питання, а умова підвищення довіри до держави, передбачуваності правового порядку та, зрештою, легітимності правової політики в цілому.

У практичній площині це означає, що оновлення інституту конституційного контролю має включати не лише формальне коригування норм, а й вбудування запобіжників від політичної залежності: чіткі процедурні регламенти добору, конкурсний і доказовий характер оцінювання кандидатів, запровадження механізмів запобігання конфлікту інтересів, гарантії процесуальної автономії суддів і прозорість мотивації рішень. Для правової політики важливо, щоб КСУ сприймався не як інструмент політичної боротьби, а як арбітр конституційної рівноваги, що забезпечує сталість конституційних принципів навіть у періоди суспільної турбулентності.

Не менш принциповою є й потреба гармонізації антикорупційної політики з європейськими підходами, оскільки антикорупційна інфраструктура стала однією із ключових сфер, за якими вимірюються інституційна зрілість та спроможність держави гарантувати верховенство права. Виконання зобов'язань перед ЄС і МВФ щодо незалежності НАБУ та САП формує не лише юридичний, а й політико-економічний вимір довіри: стабільність й автономія цих органів сигналізують партнерам, що держава здатна забезпечувати невинуватість відповідальності, процедурну дисципліну та незворотність реформ. У цьому сенсі збереження їх інституційної самостійності можна розглядати як індикатор реальності євроінтеграційного поступу, оскільки саме в антикорупційній сфері найшвидше проявляються спроби політичного впливу, кадрового контролю чи підміни незалежності формальною підзвітністю.

У підсумку наведене підтверджує, що узгодження правової політики України з європейськими стандартами не зводиться до «переписування норм» або косметичних змін. Ідеться про структурну трансформацію правової системи — від процедур добору та гарантій незалежності ключових інституцій до реальної спроможності правозастосування діяти однаково для всіх. Перспективним у цьому контексті є поєднання

внутрішніх реформ із зовнішнім моніторингом та експертною підтримкою європейських інституцій: по-перше, як механізм підсилення довіри й запобігання відкатам; по-друге, як джерело стандартів і методик оцінювання; по-третє, як інструмент узгодження темпів реформ із вимогами верховенства права. Саме така комбінація — внутрішня відповідальність + зовнішня верифікація — створює найкращі передумови для того, щоб правова політика стала не декларацією, а системою гарантій, що працює.

Висновки. Проведене дослідження дає можливість стверджувати, що правова політика України в умовах суспільно-політичної трансформації та воєнного стану постає як складний багатовимірний феномен, у якому поєднуються регулятивні, безпекові та інтеграційні завдання. Є очевидним, що воєнна агресія російської федерації спричинила радикальні виклики для правової системи, актуалізувала питання збереження державного суверенітету, захисту прав людини та забезпечення належного функціонування інституцій публічної влади.

У результаті аналізу встановлено, що правова політика зазнала системних змін, пов'язаних з інституційною дезінтеграцією, звуженням доступу громадян до правових послуг, фрагментарністю нормотворчого процесу та зростанням ролі кризових механізмів управління, що свідчить про те, що модернізація правової політики повинна здійснюватися не лише як технічне оновлення законодавства, а й як відновлення довіри до права, утвердження верховенства права та забезпечення правової визначеності.

У підсумку визначено кілька стратегічних напрямків удосконалення: цифровізація правотворчих і правозастосовних процедур із урахуванням проблеми цифрової нерівності; зміцнення незалежності антикорупційної інфраструктури як запоруки міжнародної довіри; реформа судової влади з акцентом на прозорість і доброчесність; дальший розвиток децентралізації як основи суспільної стійкості.

Отже, можна впевнено сказати, що перспектива розвитку правової політики України полягає в поєднанні безпекових і демократичних пріоритетів, забезпеченні функціональної стійкості державних інститутів та утвердженні цінностей верховенства права. Лише за таких умов правова політика здатна стати дієвим механізмом модернізації української державності та підґрунтям для успішної євроінтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко Л. В. Розмежування наступності у праві з іншими суміжними поняттями. *Проблеми законності : зб. наук. пр. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого*. Харків, 2013. Вип. 121. С. 3–13.
2. Браженко К. Основні риси правової системи України : актуальні теоретико-правові аспекти. *Розвиток наукової думки постіндустріального суспільства : сучасний дискурс : матер. II Міжнар. наук. конф.*(м. Вінниця, 18 листопада 2022 р.). Вінниця : Європейська наукова платформа, 2022. С. 141–143.
3. Бугайчук К. Публічне адміністрування в органах Національної поліції України : монографія. Харків : Панов, 2019. 575 с.
4. Ващук Ю. О. Сутнісні аспекти правової політики. *Форум права*. 2014. № 1. С. 67–71.
5. Гаряча Ю. П. Адаптація законодавства України до надбань спільноти (*acquis communautaire*) як складник правової політики. *Правова політика України : концептуальні засади та механізми формування : зб. матеріалів наук.-практ. конф.* 5 груд. 2012 р. / за ред. О. М. Рудневої, д.ю.н., проф. Київ : НІСД, 2013. С. 100–103.
6. Гриценко В. Деякі аспекти євроінтеграційного вектору розвитку адміністративного права. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 12 (26). С. 50–61.
7. Малетич М. М. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки : вплив на місцеве самоврядування. *Актуальні*

проблеми держави і права : зб. наук. пр. / редкол. : Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2021. Вип. 91. С. 115–122.

8. Терлюк І. Надбання української державності : закладення державницьких традицій в контексті періодизації історії держави і права й формування українського етносу (нації). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : «Юридичні науки»*. 2022. № 3 (35). С. 19–27.

9. Шакун В. І. Громадянське суспільство України у кримінологічному вимірі. *Взаємодія громадянського суспільства, особи і держави : вектор удосконалення : матеріали Міжнар. наук. практ. конф., присвяченої 25-й річниці Конституції України* (м. Київ, 22 черв. 2021 р.). Київ : Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. С. 45–53.

10. Минькович-Слободяник О. В. Роль правової і політичної культури у формуванні правової політики держави. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2014. № 64. С. 58–65.

11. Про правовий режим воєнного стану. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

12. Харченко Н. П. Стратегічна правотворчість : окремі аспекти. *Молодий вчений*. 2021. № 3 (91). С. 322–325.

13. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 28.06.1996
№ 254к/96–ВР URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/254%D0%BA/96-
%D0%B2%D1%80ю](https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80ю)

14. Про правотворчу діяльність : Закон України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>.

15. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

16. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

17. Венеціанська комісія. *Вища рада правосуддя*. URL: <https://hcj.gov.ua/page/venecianska-komisiya>.

REFERENCES

1. Avramenko L. V. (2013). Rozmezhuвання nastupnosti u pravi z inshymy sumizhnymy poniattiamy [Distinction between succession in law and other related concepts]. *Problemy zakonnosti : zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukrainy im. Ya. Mudroho* – Problems of Legality : Collection of Scientific Works of the Yaroslav Mudryi National Law Academy of Ukraine, 121, 3–13. [in Ukrainian]

2. Brazhenko K. (2022). Osnovni rysy pravovoi systemy Ukrainy : aktualni teoretyko-pravovi aspekty [Main features of the legal system of Ukraine: current theoretical and legal aspects]. *Rozvytok naukovoi dumky postindustrialnoho suspilstva : suchasnyi dyskurs* [The development of scientific thought in post-industrial society : contemporary discourse] : Proceedings of the II International Scientific Conference (Vinnytsia, November 18, 2022), 141–143. Vinnytsia : Yevropeiska naukova platforma. [in Ukrainian]

3. Buhaichuk K. (2019). Publichne administruvannia v orhanakh Natsionalnoi politsii Ukrainy [Public administration in the National Police of Ukraine : monograph]. Kharkiv : Panov. [in Ukrainian]

4. Vashchuk Yu. O. (2014). Sutnisni aspekty pravovoi polityky [Essential aspects of legal policy]. *Forum prava* – Law Forum, 1, 67–71. [in Ukrainian]

5. Hariacha Yu. P. (2013). Adaptatsiia zakonodavstva Ukrainy do nadban spільnoty (acquis communautaire) yak skladnyk pravovoi polityky [Adaptation of Ukrainian legislation to the acquis communautaire as a component of legal policy]. In : O. M. Rudnieva (Ed.), *Pravova polityka Ukrainy : kontseptualni zasady ta mekhanizmy formuvannia* [Legal policy of Ukraine : conceptual

foundations and mechanisms of formation] : Proceedings of the scientific-practical conference, 100–103. Kyiv : NISD. [in Ukrainian]

6. Hrytsenko V. (2023). Deiaki aspekty yevrointehratsiinoho vektoru rozvytku administratyvnoho prava [Some aspects of the European integration vector of administrative law development]. *Nauka i tekhnika sohodni* – Science and technology today, 12 (26), 50–61. [in Ukrainian]

7. Maletych M. M. (2021). Stratehiia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy na 2022–2025 roky : vplyv na mistseve samovriaduvannia [Strategy for reforming public administration in Ukraine for 2022–2025 : impact on local self-government]. *Aktualni problemy derzhavy i prava* – Current issues of state and law, 91, 115–122. Odesa : Helvetyka. [in Ukrainian]

8. Terliuk I. (2022). Nadbannia ukrainskoi derzhavnosti : zakladennia derzhavnytskykh tradytsii v konteksti periodyzatsii istorii derzhavy i prava i formuvannia ukrainskoho etnosu (natsii) [The achievements of Ukrainian statehood : the establishment of state traditions in the context of the periodisation of the history of the state and law and the formation of the Ukrainian ethnic group (nation).]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Serii : *Yurydychni nauky* – Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series : «Legal Sciences», 3 (35), 19–27. [in Ukrainian]

9. Shakun V. I. (2021). Hromadianske suspilstvo Ukrainy u kryminolohichnomu vymiri [Civil society in Ukraine in criminological terms]. In : *Vzaiemodiia hromadianskoho suspilstva, osoby i derzhavy : vektor udoskonalennia* [Interaction between civil society, individuals and the state : a vector for improvement] : Proceedings of the International scientific-practical conference dedicated to the 25th anniversary of the Constitution of Ukraine (Kyiv, June 22, 2021), 45–53. Kyiv : Kyivskyi rehionalnyi tsentr NAprN Ukrainy. [in Ukrainian]

10. Mynkovych-Slobodanyk O. V. (2014). Rol pravovoi i politychnoi kultury u formuvanni pravovoi polityky derzhavy [The role of legal and political

culture in shaping state legal policy]. *Derzhava i pravo. Yurydychni i politychni nauky* – State and law. Legal and political sciences, 64, 58–65. [in Ukrainian]

11. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [On the legal regime of martial law] : Zakon Ukrainy. (2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>. [in Ukrainian]

12. Kharchenko N. P. (2021). Stratehichna pravotvorchist : okremi aspekty [Strategic lawmaking : selected aspects]. *Molodyi vchenyi* – Young scientist, 3 (91), 322–325. [in Ukrainian]

13. Konstytutsiia Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96–VR [Constitution of Ukraine : Law of Ukraine dated 28 June 1996 № 254k/96–VR]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. [in Ukrainian]

14. Pro pravotvorchu diialnist [On law-making activities] : Zakon Ukrainy. (2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>. [in Ukrainian]

15. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom [Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand]. (2014). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011. [in Ukrainian]

16. Pro vykonannia rishen ta zastosuvannia praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny [On the implementation of decisions and application of the practice of the European Court of Human Rights] : Zakon Ukrainy. (2006). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>. [in Ukrainian]

17. *Vyshcha rada pravosuddia*. (2022). Venetsiiska komisiia [Venice Commission]. URL: <https://hcj.gov.ua/page/venecijska-komisiya>. [in Ukrainian]